Nummer VN2020-004538

Directie rve sport en bos

Gemeente Amsterdam

College van burgemeester en wethouders B&W

Voordracht voor de College vergadering van 02 juni 2020

Portefeuille Openbare Ruimte en Groen (24)

Agendapunt B15

Tekst van openbare besluiten wordt gepubliceerd

Onderwerp

Instemmen met het Bosplan 2020-2030: onderweg naar 100 jaar Amsterdams Bos en vrijgave voor inspraak.

Het college van burgemeester en wethouders besluit

1. In te stemmen met het Bosplan 2020-2030,en daarmee met verdere uitwerking van onderstaande onderdelen:

a. De aangepaste gebiedszonering voor natuur en recreatie. Deze indeling vormt de belangrijkste toetsing voor alle toekomstige ontwikkelingen. De natuurzone wordt uitgebreid en de activiteitenzone wordt verkleind.

b. Een onderzoek naar haalbaarheid van gezamenlijke besturing en financiering. In eerste kwartaal van 2021 zullen de wethouders Amsterdamse Bos van de gemeenten Amsterdam en Amstelveen op basis van de uitkomsten een voorstel voorleggen aan haar colleges voor besturing en financiering van het Bos.

c. Het verder wegwerken de komende jaren van het achterstallig onderhoud. Het betreft vooral achterstallig onderhoud aan wegen, paden, groen en bruggen. Op basis van NEN inspecties en SSK ramingen worden voorstellen ingediend met jaarlijks incidentele aanvragen onder andere binnen het programma stadsbehoud.

d. Onderzoeken hoe het structurele onderhoudsbudget van het Bos gefaseerd kan worden verhoogd. Op dit moment is er een structureel te kort van € 2,7 miljoen op het onderhoudsbudget. Daarbij worden onder andere de volgende mogelijkheden onderzocht: uitbreiden vergoeding parkeren waarbij inkomsten ten goede komen aan beheer en onderhoud van het Bos, het inzetten van een structurele bijdrage van gemeente Amstelveen, en het verhogen van eigen inkomsten. Ook wordt gekeken naar besparingen in het onderhoud (bijvoorbeeld minder parallelle paden) en het betrekken van ondernemers/het bedrijfsleven bij het Bos.

e. in 2021 zullen de wethouders Amsterdamse Bos van de gemeenten Amstelveen en Amsterdam een voorstel voorleggen aan haar Colleges over de nieuwe hondenzonering Amsterdamse Bos. Het uitgangspunt is dat honden welkom blijven met een goede balans tussen losloop-, aanlijn-, en verbodsgebied.

f. Onderzoek door Amstelveen en Amsterdam, in samenwerking met Vervoerregio Amsterdam en vervoerders, naar mogelijkheden om binnen de huidige financiële en praktische situatie de rol van het OV en langzaam verkeer van, naar en in het Bos te vergroten.

g. Instellen van een gefaseerde invoering van een bijdrage voor parkeren, ten behoeve van het beheer en onderhoud in het Amsterdamse Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid, hiertoe een voorstel voor.

h. Verhogen biodiversiteit door vergroten van het bosareaal. Door het verwijderen van paden wordt in periode 2021-2023 het bosareaal vergroot met 7,5 hectare. Hiervoor

worden in de Amsterdamse begrotingsronde en voorjaarsnota op basis van SSK ramingen aanvragen gedaan.

i. Versterken van de ecologische verbindingen in het Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in 2021, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen, Rijnland en provincie Noord Holland een voorstel voor.

j. Verkennen van mogelijkheden voor en effecten van het baggeren van de Amstelveense Poel. De wethouder waterbeheer en recreatie van de gemeente Amstelveen bereidt, in nauwe samenwerking met Amsterdam en Hoogheemraadschap Rijnland, in 2020-2021 een voorstel voor.

k. Starten met de planvorming voor het verbeteren van de entrees Bosrandweg/ Kleine Poel, Noordelijke Poeloever/Bloesempark en Hoofdentree. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in de periode 2021-2023, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid, hiertoe voorstellen voor. De voorbereiding start als de aanvraag vanuit het Stedelijk Mobiliteits Fonds van de gemeente Amsterdam wordt gehonoreerd.

l. Starten met de planvorming voor de ontwikkeling van kleinschalige locaties in het Bos. De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in periode 2021-2024, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen en stadsdeel Zuid hiertoe voorstellen voor. De voorbereiding start als de aanvraag vanuit het Stedelijk Mobiliteits Fonds van de gemeente Amsterdam (2020) wordt gehonoreerd.

m. Starten met de planvorming voor een extra kwaliteitsimpuls van de omgeving van het Bostheater (cultuureiland fase 2). De wethouder Amsterdamse Bos bereidt in 2021-2023, in nadere afstemming met de gemeente Amstelveen hiertoe een voorstel voor. De voorbereiding start als de aanvraag vanuit het Stedelijk Mobiliteits Fonds van de gemeente Amsterdam (2020) wordt gehonoreerd.

2. In te stemmen met het vrijgeven van het Bosplan voor inspraak voor de duur van acht weken met de mogelijkheid voor een ieder een reactie in te dienen.

3. In te stemmen met het machtigen van wethouder Ivens om redactionele wijzigingen aan te brengen.

Kernboodschap

BenW stemt in met het Bosplan en vrijgave voor inspraak. Nog altijd is het Bos één van de toonaangevende natuur- en recreatiegebieden van de Metropoolregio Amsterdam. Het biedt een bijzondere en afwisselende rijkdom in flora en fauna. Het Bos biedt ruimte aan sport, initiatieven en activiteiten die de ontwikkeling van de metropool en haar inwoners helpen. En als groene oase, met zuurstof en ruimte, draagt het Bos bij aan de leefbaarheid van de steeds drukker wordende metropool. Het doel is de natuur nog meer te beschermen en verbeteren, terwijl er ruimte blijft voor vrijetijdsbesteding.

Bestuurlijke achtergrond

De wethouders Groen van de gemeenten Amstelveen en Amsterdam, wethouders Gordon en Ivens, hebben de opdracht verstrekt om een nieuw plan voor het Amsterdamse Bos

op te stellen. Dit plan geeft een duidelijk beeld van de gezamenlijke ambities, kaders en te varen koers. Voor het Amsterdamse Bos als natuurgebied en recreatiegebied. Het is de eerste keer dat een toekomstplan over het Amsterdamse Bos door én het college van Amsterdam én het college van Amstelveen in twee colleges wordt vastgesteld.

Wat de gemeenten Amsterdam en Amstelveen voor ogen hebben op het gebied van groen, bereikbaarheid, recreatie, kunst en cultuur, sport, gezondheid en arbeidsmarkt, zoals in de coalitieakkoorden van deze bestuursperiode staat, geven richting aan de ambities van het Bos.

Na de inspraakronde van acht weken wordt het Bosplan definitief vastgesteld door de colleges van Amstelveen en Amsterdam en voorgelegd aan de gemeenteraden van beide gemeenten.

Bestuurlijke prioriteit

Het laatste Bosplan is in 2012 door de Amsterdamse gemeenteraad vastgesteld en had een looptijd van vijf jaar. Op dit moment ontbreekt een actueel en bestuurlijk vastgesteld toekomstplan voor het Amsterdamse Bos.

Wettelijke grondslag

Artikel 160, eerste lid, a en b, van de gemeentewet. Het college is bevoegd het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren en de beslissingen van de raad voor te bereiden en uit te voeren.

Onderbouwing besluit

Het doel van de gemeenten met dit Bosplan is de natuur nog meer beschermen en verbeteren, terwijl er ruimte blijft voor vrijetijdsbesteding.

Dit doel is leidend voor onze ambities. De ambities zijn onderverdeeld in vier thema's:

Beschermen: natuur- en cultuurwaarden behouden, beschermen en verbeteren.

Bereikbaar: het Bos zo goed mogelijk bereikbaar maken voor fietsers en per Openbaar Vervoer.

Benutten: ruimte bieden aan natuurontwikkeling en maatschappelijke en recreatieve ontwikkelingen die aansluiten bij de behoeften van bezoekers en passen bij onze ambitie om natuurwaarden te beschermen. Hier verstaan we ook onder het beter benutten van bestaande faciliteiten van het Bos.

Bekend: het Bos neerzetten als 'Stadsbos van de Toekomst'. Dit betekent ook het beter bekend maken van de veelzijdigheid en natuureducatieve functies.

Beschermen

Ad1a Een aangepaste gebiedszonering.

We moeten de natuurkwaliteit, het historisch ontwerp en de maatschappelijke waarde van het Bos garanderen. Het Bos is in drie zones ingedeeld: een activiteiten-, een rust- en een natuurzone. Deze indeling vormt de belangrijkste toetsing voor alle toekomstige ontwikkelingen. De natuur- en rustzone worden uitgebreid met onder meer (nieuwe) begrazingsgebieden en de (nieuwe) ecologische zones. De activiteitenzone is met circa 20% verkleind. Samen met de overige toetsinstrumenten, zoals het bestemmingsplan, is de zonering het kader van waaruit we kunnen reageren en anticiperen op nieuwe ontwikkelingen, met in het achterhoofd de groene en maatschappelijke functie van het Bos. In natuur- en rustzone vinden geen evenementen plaats en is geen ruimte voor recreatieve voorzieningen. De natuurzone blijft een verbodsgebied voor honden.

Ad1b Streven naar nieuwe besturing en financiering

We streven naar een andere besturing van het Bos waarbij de gemeente Amstelveen ook mee besluit. Het Bos is eigendom van de gemeente Amsterdam, maar ligt grotendeels op het grondgebied van Amstelveen. Het wordt door veel Amstelveners met plezier gebruikt en het is voor het bestuur en de inwoners van Amstelveen soms moeilijk uit te leggen dat ze niet over het Bos gaat. Amsterdam wenst dat Amstelveen structureel meedenkt en meebetaalt aan beheer, onderhoud en ontwikkeling.

Amsterdam en Amstelveen willen op korte termijn opties in beeld hebben over een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het Bos. Hiervoor worden samen mogelijke formele constructies van zeggenschap en financiering verkend.

Ad1c Wegwerken achterstallig onderhoud

Een belangrijke opgave is het wegwerken van achterstallig onderhoud aan voorzieningen, groen, paden en bruggen. Op basis van NEN inspectiegegevens en SSK ramingen wordt jaarlijks een incidentele aanvraag ingediend binnen het programma stadsbehoud. Doel is het achterstallig onderhoud binnen 5 jaar weg te werken.

Er is een inhaalslag nodig om achterstallig onderhoud in het Bos in te lopen. Op dit moment wordt daar hard aangewerkt. In 2020 investeeert de gemeente Amsterdam € 4,1 miljoen in openluchttheater, wegen en paden en bruggen. In elke begrotingsronde en voorjaarsnota worden hiervoor aanvragen gedaan. Daarvoor wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen het programma Stadsbehoud, het Stedelijk Mobiliteitsfonds en middelen uit andere programma's en sectoren die een relatie hebben met de groene stad.

Ad1d Duurzaam instandhouden met meerjaren onderhoudsprogramma's en voldoende budget

Met de uitvoering van nieuwe meerjaren onderhoudsprogramma's voor onder meer verhardingen, bruggen, water en groen wordt het Bos duurzaam instand gehouden. Het Bos is in alle assets van de gemeente Amsterdam opgenomen. Er ligt wel een opgave om de duurzame instandhouding van het Bos te financieren. Jaarlijks is er een te kort van €2,7 miljoen. Extra inkomsten zijn onder meer te verwachten uit tariefsverhoging voor verhuur vastgoed en evenementen en een vergoeding voor parkeren. Er wordt onderzocht hoe Amstelveen en Amsterdam gedeelde verantwoordelijkheid nemen voor het Bos. Hiervoor

worden op korte termijn formele constructies van zeggenschap en financiering verkend. Een besparing zit in het verminderen van paden en lagere kosten voor zorgplicht.

Ad1e Nieuwe hondenzonering

Het Amsterdamse Bos is een belangrijk uitlaatgebied voor de hond. Een kwart van de bezoekers komt met de hond. Ze blijven uiteraard welkom. Er komen meer natuurlijke hondenspeeltuinen. We zien wel dat het Bos steeds meer tegen de grenzen van het huidige beleid (90% losloopgebied) aan zit. Loslopende honden hebben impact op de natuur. Bijvoorbeeld door jagende honden in bospercelen. Door toenemende drukte nemen helaas ook de conflicten tussen hondenbezitters en andere recreatieve gebruikers toe.

We maken daarom een nieuwe hondenzonering. Uitgangspunt is dat de kwaliteit voor alle bezoekers vooruit gaat met een goede balans tussen losloop-, aanlijn en verbodsgebieden voor de hond.

Bereikbaar

Ad1f Rol van openbaar vervoer vergroten

Nu komt slechts 3% van de bezoekers met het openbaar vervoer naar het Bos. Maar liefst 61% van de bezoekers komt met de auto. Een simpele oplossing als het geven van de naam 'Amsterdamse Bos' aan een bushalte kan al een bijdrage leveren.

Ad1g Vergoeding voor parkeren

De parkeervoorzieningen in het Bos zijn bestemd voor recreanten en sporters. In 2018 is een vergoeding voor parkeren ingevoerd in het entreegebied van het Amsterdamse Bos. De eerste resultaten zijn goed. Het aantal auto's van langparkeerders van de Zuidas en de buurt is flink gedaald, waardoor er op de meeste dagen weer plek is voor de Bosbezoeker. Wel is er, zoals verwacht, een zogenaamd 'waterbedeffect' naar bijvoorbeeld de Nieuwe Kalfjeslaan. Om dit te verminderen en fietsen, ov en wandelen verder te promoten, onderzoeken we hoe we op meerdere plekken in het Bos een vergoeding voor parkeren in te voeren. De opbrengsten gaan naar beheer en onderhoud van het Bos (Twiske model: privaatrechtelijke vergoeding voor parkeren achter slagbomen).

Benutten

Ad1h Verhogen biodiversiteit, realisatie meer bosareaal

Het bosareaal in de natuur- en rustzone wordt vergroot door 7,5 hectare aan paden te verwijderen. Hierdoor ontstaat meer aaneengesloten natuur en rustige boskernen en wordt de biodiversiteit verhoogd. De te verwijderen paden zijn vooral overbodige en parallelle paden, die weinig worden gebruikt. Ook leveren minder paden een besparing voor beheer en onderhoud op.

Ad1i Versterken ecologische verbindingen

De natuur staat onder druk door een steeds intensiever gebruik van de beschikbare ruimte in en om het Bos. Door de natuurgebieden in en rond het Bos met elkaar te verbinden ontstaat natuur die tegen een stootje kan. Bestaande verbindingszones worden versterkt

door aanleg van natuurvriendelijke oevers, rietmoeras en poelen, langs de Ringvaart, in het Schinkelbos en bij de Bosbaansluis.

Ad1j Verkennen mogelijkheden voor en effecten van baggeren Amstelveense Poel

De Amstelveense Poel is een waardevol natuurgebied. Op de oeverlanden groeien bijzondere veenmos- en rietlandvegetaties. Het is een belangrijk leefgebied voor de ringslang. Een goede waterkwaliteit is een belangrijke randvoorwaarde voor de natuur. De kwaliteit wordt nu verbeterd door defosfatering van het inlaatwater vanuit de Nieuwe Meer, visstand beheer en de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Deze oevers beschermen ook de eilanden tegen (verdere) afslag. We verkennen de mogelijkheden voor en effecten van baggeren van (delen van) de Poel voor recreatie en natuurwaarden.

Ad1k. Verbeteren entrees Amsterdamse Bos

Het Bos moet beter verbonden zijn met de stad. Veel toegangen zoals die bij Bosrandweg/ Zuid, Entree Noordelijke Poeloever en de hoofdentree hebben een hoog kruip-door-sluip-door-gehalte, missen de uitstraling van een Entree en de routing is soms onduidelijk. De hoofdentree is bijvoorbeeld niet optimaal door de veelheid van functies die ook een eigen dynamiek en groei kennen, waardoor de entree meer een overgangsgebied is dan een markante en uitnodigende ingang. Daarnaast willen we de herkenbaarheid en de bereikbaarheid van het entreegebied bij de Noordelijke Poeloever versterken. Dit sluit aan bij de voorgestane recreatieve ontwikkeling van de oever.

Ad1l. Ontwikkeling kleinschalige locaties

Verschillende kleinschalige locaties krijgen een nieuwe functie. Het gaat bijvoorbeeld om een oude gemeentewerf, voormalige dienstwoningen, de voormalige Radartoren en een voormalige scoutinglocatie. Het zijn plekken die in samenspraak met bezoekers meerdere functies kunnen krijgen. Van bootcamp tot stadslandbouw. Van kiosk tot hondentraining-/ hondenspeelplaats. Ook teruggeven aan de natuur is een optie.

Ad1m Ontwikkeling cultuureiland fase 2

Met het Cultuureiland beogen we een plek waar het hele jaar door kunst en cultuur geprogrammeerd wordt. De eerste fase (uitvoering 2021) is een verbetering van het achterstallig onderhoud en een herinrichting van het terrein. Daarnaast onderzoeken we of we het Bostheater een extra kwaliteitsimpuls kunnen geven. We denken aan nieuwe horeca, flexibele openbare verlichting, glasvezel en mogelijkheden om het hele jaar door te programmeren.

Participatie

Het Bosplan is samen met een groot aantal partners en bezoekers van het Amsterdamse Bos opgesteld.

Een groot aantal mensen is geïnterviewd: belanghebbenden, omwonenden, organisatoren van activiteiten en evenementen, ambtenaren van gemeenten en provincie Noord-Holland en ondernemers in het Bos. Daarnaast zijn in acht expertsessies een groot aantal interne en externe betrokkenen bij het Bos geraadpleegd.

Ook zijn duizenden inwoners uit Amsterdam, Amstelveen en Aalsmeer online benaderd. Meer dan 3.000 personen hebben een online-enquête ingevuld. Naar aanleiding van de resultaten zijn daarna nog twee productieve rondetafelgesprekken georganiseerd. Een uitwerking van de participatie is opgenomen in bijlage 7 van het Bosplan 2020-2030. In deze bijlage van het Bosplan staat aangegeven hoe de particpatie is verwerkt in het plan. Ook is in het voorjaar van 2019 een representatief onderzoek verricht over het gebruik en waardering van het Bos onder Amsterdammers en Amstelveners.

Financiële onderbouwing

Consequenties gedekt? Nog niet bekend

Overige toelichting

Voor zover vanuit bestaande middelen geen dekking wordt gevonden, wordt in elke begrotingsronde en voorjaarsnota op basis van SSK ramingen aanvragen gedaan. Daarvoor wordt gekeken naar de mogelijkheden binnen het programma Stadsbehoud, het Stedelijk Mobiliteitsfonds en middelen uit andere programma's en sectoren die een relatie hebben met de groene stad.

Daarbij wordt ook gekeken naar nieuwe (financierings) mogelijkheden: Structurele bijdrage Amstelveen, invoeren bijdrage parkeren waarbij inkomsten ten goede komen aan beheer en onderhoud van het Bos en verhogen eigen inkomsten. Ook besparingen in het beheer en onderhoud (minder paden) zijn onderdeel.

Alle planvorming en onderzoeken voortvloeiend uit het Bosplan worden uit bestaande capaciteit en budgetten opgevangen.

Conclusie

Communicatie

Binnen de gemeente

Op te nemen in de te publiceren besluitenlijst.

Buiten de gemeente

Het Bosplan 2020-2030 wordt door de gemeente Amsterdam en Amstelveen ter inzage gelegd, waarbij iedereen de mogelijkheid krijgt, gedurende de termijn van 8 weken een zienswijze in te dienen. De ter inzagelegging wordt bekend gemaakt via www.amsterdam.nl/nieuws/ bekendmakingen

Documenten

Registratienr.	Naam
AD2020-030590	Advies (pdf)
AD2020-018954	College van B&W Voordracht (pdf)
AD2020-038039	GEWIJZIGDE VERSIE Onderweg naar 100 jaar Amsterdamse Bos.pdf (pdf)
AD2020-030582	Onderweg naar 100 jaar Amsterdamse Bos 12-05-2020.pdf (pdf)

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

Directie Sport en Bos, afdeling Amsterdamse Bos, 5.1,2,e

5.1,2,e 5.1,2,e

Besluit college van burgemeester en wethouders

Conform besloten, voorts wordt de portefeuillehouder gemachtigd tot het maken van tekstuele wijzigingen